

Jon M. Hippe og Axel West Pedersen

Etter pensjonsreformen – politiske veivalg

PENSJON

PENSJON

Framtida bygges
med EL og IT

 ELog IT
Forbundet

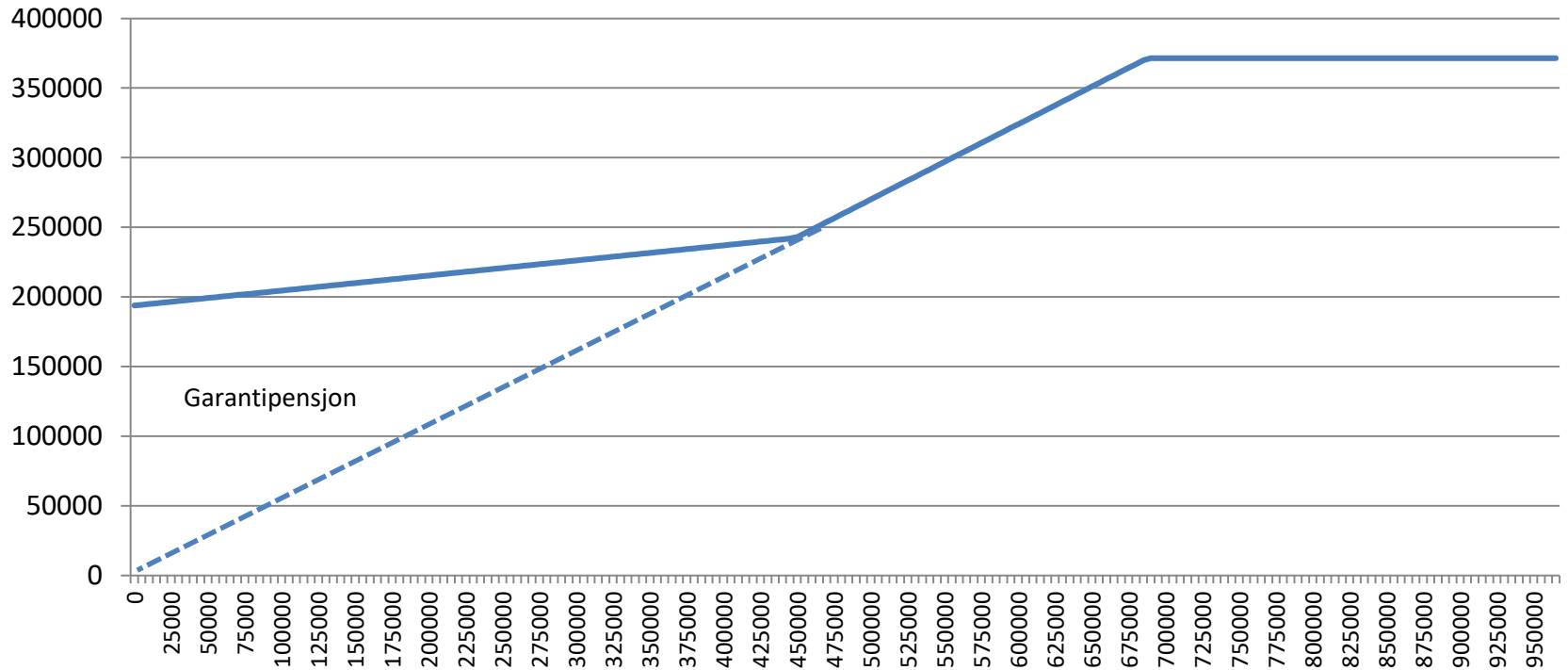
Reformens kjerne:

Ny alderspensjon i folketrygden

- Nytt opptjeningsystem
- Flexibelt uttak fra 62
- Levealdersjustering (-18%) ← Innstramming i år 2050
- Underregulering av løpende pensjon (-7,5%) ↓

Ny folketrygd

Enslig pensjonist: 40 år med jevn lønnsinntekt

- Årlig opptjening 18,1% av pensjonsgivende lønn 13-74 år
- Årlig tak ved 7,1 G
- Garantipensjon avkortes med 80% mot inntektspensjon
- Opptjening ved omsorg, militærtjeneste mv

Det større bildet

- Ny alderspensjon i folketrygden
- Obligatorisk tjenstepensjon i privat sektor
- Ombygging av AFP – offentlig/privat sektor
- Tilpasning av tjenstepensjon – offentlig/privat sektor
- Nye regler for alderspensjon til tidligere uføre
- Økning av arbeidsmiljølovens aldersgrense

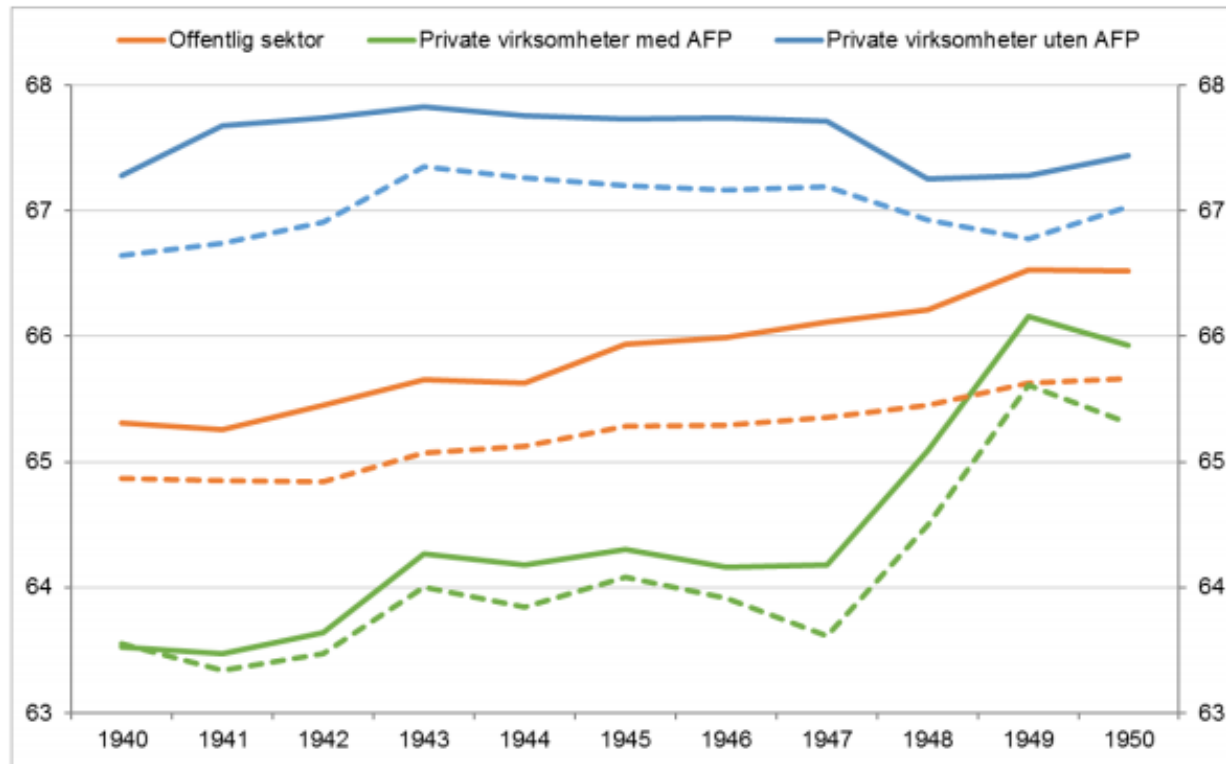
De nye AFP-ordningene

Fra tidligpensjonsordninger til...

- Supplerende alderspensjon i tillegg til folketrygd og tjenestepensjon
- Livsløpsbasert opptjening (til 62)
- Fleksibelt uttak på nøytrale vilkår fra 62

Vi jobber lenger

Vanlig avgangsalder blant arbeidsføre

Kilde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Og starter uttaket av alderspensjon tidligere!

Etter pensjonsreformen: Utfordringer og behov for endring

Tjenestepensjon

AFP

Folketrygden

- Sosiale forskjeller i helse og levealder
- Likestilling og likepensjon
- Samspillet med uføretrygd og korttidstrygd og aldersgrenser

Bedre fordelingsvirkninger: Hva kan gjøres?

Sosiale forskjeller i helse og levealder

Hva er problemet?

- Store og økende sosiale forskjeller i levealder
- Ikke like muligheter til å jobbe lenge!

Hva kan gjøres?

- Høyere opptjeningsprosent for utvalgte yrker
- «Uføretrygd light»
- Utvidede «slitertillegg»
- Premiering av lange yrkeskarrierer – flat komponent i opptjeningen

Innenfor eller utenfor Folketrygden?

Likepensjon og likestilling

Hva er situasjonen?

- Folkestrygden omfordeler sterkt til fordel for kvinner
 - Kjønnsnøytralt forholdstall/delingstall
 - Opptjeningstaket
 - Omsorgsopptjening
 - Arv av pensjonsrett mellom ektefeller (?)
 - Garantipensjonen

Likepensjon og likestilling

Hva er problemet?

- Omsorgsopptjening og arverett favoriserer par med tradisjonell kjønnsdeling – bra for mange kvinner men ikke bra for likestilling

Hva kan gjøres?

- Omsorgsopptjening til likestilte par
- En bedre ordning for overføring av pensjonsrettigheter til gjenlevende ektefelle/samboer
- Bedre minstepensjon til enslige pensjonister

Uføretrygd og alderspensjon

Hva er problemet?

- Ingen opptjening etter 62 år, må ta ut alderspensjon ved 67 år
- Bare midlertidig og delvis kompensasjon for levealdersjusteringen

Hva kan gjøres?

- «Levealdersjustere» grensen for opptjening ved 62 år og 67-års grensen for overgang til alderspensjon → Full kompensasjon for levealdersjusteringen til uføre

Kanskje som ledd i en større omlegging der alle aldersgrensene i alderspensjonssystemet og trygdesystemet «levealdersjusteres»

Avslutning

Viktige veivalg og betydelig rom for justeringer innen rammene av den vedtatte pensjonsreformen

Hensikten med notatet er å presentere en meny av alternativer som vi mener kan og bør diskuteres i fagbevegelsen